

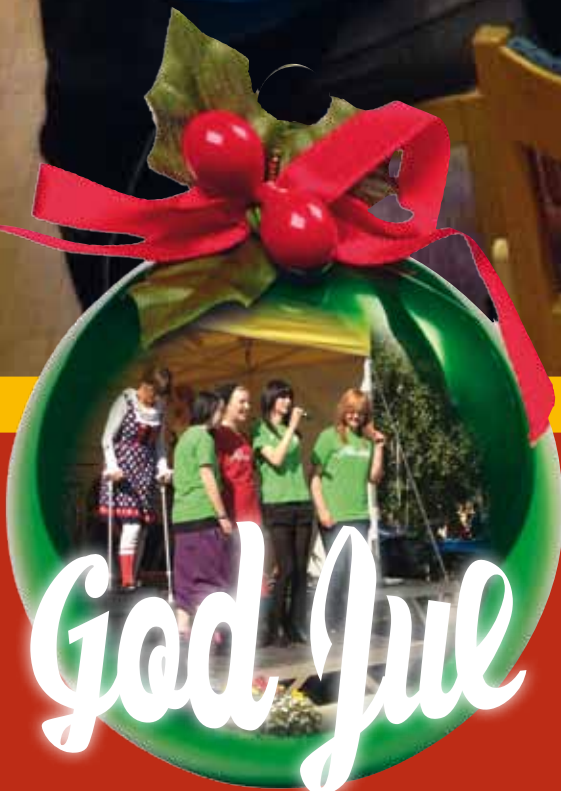
5/2013

Hela Sverige ska leva!

TEMA: ENGAGERA UNGA

- ▶ Succé för Landsbygdsriksdag i Bryssel
- ▶ Årets lokala grupp och Årets kommun
- ▶ Elmoppeturné utgår från Landsbygdsriksdagen i Gävleborg

2. LEDAREN

3. TEMA ENGAGERA UNGA

Vi måste själva bestämma

4. TEMA ENGAGERA UNGA

Landsbygd 2.0 ger alla en röst

5. TEMA ENGAGERA UNGA

Alla ungdomar vill inte flytta

6. FRÅN HELA SVERIGE

Hela Europa ska leva!

7. NYHETER I KORTHET

Årets lokala grupp och Årets kommun

8. FRÅN NORRTILL SÖDER

Nystart av lanthandel i Rammsjö

Hela Sverige ska leva!

5 000 lokala grupper som skapar hållbara och företagsamma bygder i hela Sverige.

Hela Sverige ska leva
Stortorget 7, 2 tr 111 29 Stockholm
www.helasverige.se

Du hittar oss även på

Facebook

Twitter

YouTube

Ansvarig utgivare: Staffan Bond

Redaktör: Karin Wenström
Telefon: 08-24 13 50
karin.wenstrom@helasverige.se

Skribenter: Linn Hjort
och Karin Wenström

Layout: Linjalen Tre.Noll
info@linjalen.com

Omslagsbild: En blandad grupp elever på Dingle Naturbruksgymnasium arbetar på förslag till Leaderprojekt för Leader Ranrike norra Bohuslän. De går på trädgårds- respektive entreprenörsprogrammen.
Fotograf: Sanna Axelsson

Tryckeri: AlltryckPlus, Lysekil
Vårt papper, Galeri Art Silk, är PEFC-märkt och klimatkompenserat.

KLIMATKOMPENSERAT PAPPER
www.mapsverige.se

Ungdomarna vet bäst själva!

För att motverka den kraftiga urbanisering som sker just nu i Sverige är en av våra stora utmaningar att skapa förutsättningar för att våra ungdomar ska kunna bo kvar i, eller återvända till, sina bygder.

Men för att komma hit krävs det – förutom väl utbyggd infrastruktur och service – även att barn och unga får känna att det går att förverkliga små som stora drömmar och idéer. Kanske handlar det om att arrangera en festival, att få gehör för en företagsidé eller dra igång ett brett engagemang för att det behövs bredband i bygden.

Det finns många olika projekt och metoder som just ska fånga barns och ungdomars lust att vara delaktiga i bygdens utveckling. Hela Sverige ska leva arbetar med utbildning av ungdomar via processen Landsbygd 2.0, som ni kan läsa om på sidan 4. Ett annat spännande projekt i Västerbotten, som ni kan läsa om på sidan 5, är Ungdomsforum Norr. Där pågår bland annat ett annorlunda mentorskap för ungdomar – nämligen att ungdomar har blivit mentorer åt kommunalrådet. Det är ungdomarna som utbildar och utvecklar den vuxne och som sätter agendan för deras möten, inte tvärtom.

Det är en föredömlig modell och något som vuxenvärlden – och framförallt alla vi som arbetar med ungdomar – borde ta fasta på: att lita på att ungdomar är de som bäst själva känner till sin egen värld och sina egna behov.

Ur ett demokratiperspektiv är det viktigt att ungdomar får ett reellt inflytande och känner sig delaktiga i den politiska diskussionen som förs både på kommunalt, regionalt och nationellt plan. Men det är alltför sällan som ungdomar tar del i samhällsutvecklingsarbetet, trots att vi vill det – och vi måste fråga oss varför det ser ut så? Vi bör fråga vilka drömmar och visioner som barn och unga bär på, vilket samhälle vill de leva i, och hur de kan bli medskapare till vårt framtidssamhälle.

Framförallt måste vi överlåta tolkningsföreträdet till de som berörs – och låta dem tala om för oss hur deras involvering ska se ut. Inte tvärtom.

Landsbygdsuppprop

I förra tidningen skrev vi en ledare om ett rättvist landsbygdsprogram. Nu är vi på väg att ta nästa steg. När den här tidningen gått i tryck, har vi tillsammans med ett antal organisationer skickat ett landsbygdsuppprop till landsbygdsminister Eskil Erlandsson och regeringen för att protestera mot nedskärningarna i programmet för 2014-2020. Läs upppropet på helasverige.se.

Vi träffar riksdagspolitiker

Den 20 november presenterade Hela Sverige ska leva "Inlandsflyttet" för riksdagens landsbygdsnätverk i samarbete med de fem intressenterna Sveriges Vattenkraftskommuner, Inlandskommunerna ekonomisk förening, Hela Sverige ska leva samt SmåKom.

Den 11 december träffar Hela Sverige ska leva nätverket igen tillsammans med Post- och Telestyrelsen och TeliaSonera för att diskutera telefoni och bredband på landsbygden.

Foto: Sanna Axelsson

Engagera unga!

I det här numret har vi samlat röster om hur man på ett lyckat sätt engagerar unga i det lokala arbetet. Den röda tråden visade sig vara enkel, oavsett om det är en forskare eller representant för en ungdomsorganisation som talar: lyssna på de unga, låt dem själva bestämma vad de vill intressera sig för, och hur de vill att engagemanget ska ta sig uttryck.

Mentorskap gav engagemang

Vi berättar bland annat om Västerbottens ungdomsprojekt. Vindelns kommunalråd Ewa-May Karlsson var snabb att ta till sig av lärdomarna och i stället för att ha ett ungdomsråd som ungdomarna inte var intresserade av, fick hon en grupp engagerade ungdomar som mentorer. Ewa-May träffar dem regelbundet på en fika. Mötena är på ungdomarnas villkor och de styr samtalsämnen.

Vi unga måste bestämma själva

Josephine Bladh är förbundssekreterare i Förbundet Vi Unga och hon målar snabbt upp ett vanligt scenario för hur vuxna går tillväga när de ska engagera och organisera unga.

De vuxna har tänkt till kring en fråga och så vill de ha ungdomarnas åsikt om den. De säger ”vi frågar de unga” och när de frågar får de dåligt med gensvar. De drar slutsatsen att unga inte vill engagera sig.

– Men skälet är ju att de vuxna bestämt vad vi unga ska tycka till om, och hur vi ska säga vår mening. Vi unga måste själva få bestämma vad vi ska intressera oss för och hur vi ska organisera oss. Annars funkade det inte, säger Josephine.

Grundtanken i Vi Unga är att allt ska göras *av* unga och *för* unga – med vuxna som stöd. Och det är så man måste se det, säger Josephine.

– Jag tycker och vet att vi i ungdomsorganisationerna är duktiga på, och vet metoderna för att organisera och engagera unga. Vi hjälper gärna till!

Vi Unga ser ett stort behov av att förbättra landsbygdsungdomars möjlighet att organisera sig. Vuxna har andra tillgångar i form av bland annat körkort, bil, tidigare erfarenheter och pengar. De kan ta sig dit de vill medan en ung person kanske inte ens kan ta sig till ett möte.

– Vi behöver arbeta med att förbättra förutsättningarna för ungas organisering. Ska vi stanna på landsbygden så måste vi ha samma förutsättningar att skapa våra liv som de som bor i staden, säger Josephine.

På hemsidan viunga.se finns mer info, liksom kontaktuppgifter.

– De skickar med mig frågor som de vill ha svar på. Jag återkommer med svar. Vissa saker handlar om något de vill ha, och går det så ordnar vi det, säger Ewa-May.

Smart redskap ger röst åt alla

Läs också om Landsbygd 2.0, ett redskap för att låta alla i bygden komma till tals inför lokal planering. Kevin Sjögren, som lett möten där metoden används, säger att det blir en bra och djup diskussion i gruppen.

– Landsbygd 2.0 innehåller många frågor kring orten där man bor – vad saknas, vad finns mycket av, vad vill du förbättra, och vad är bra. Det gör att alla får tänka till ordentligt kring sin hemort, säger Kevin.

Foto: Marianne Lundqvist

Fler ungdomsorganisationer som kan stötta

Vi Unga är en av tre ungdomsorganisationer som är medlemmar i Hela Sverige ska leva. De andra är Jordbrukarungdomens förbund och 4H. De ger gärna råd och stöd.

Jordbrukarungdomens förbund – aktivt liv på landet

– Vi vänder oss till de som är intresserade av ett aktivt liv på landsbygden. Främst är vi en förening för unga, men många av våra medlemmar har varit med i många år, så vi är ganska åldersblandade, säger Johanna Fagerström som är nytitillträdd förbundssekreterare.

Juf har lokalavdelningar som ordnar olika aktiviteter, exempelvis tävlingar i veterantraktorplöjning, skogskörning med hästar – både för att det är roligt och för att behålla kunskapen – och mycket annat.

Kontaktuppgifter hittar du på hemsidan: juf.se

4H – tvåhundra lokala klubbar över hela landet

– Vi är en barn- och ungdomsorganisation vars vision är att alla barn och unga ska bli ansvarstagande och engagerade människor med respekt för omvärlden, säger Patrik Fornedal, vikarierande förbundssekreterare.

4H:s verksamhet är bred. I 4H-gårdarna drivs verksamhet med djur för barn och ungdomar, i 4H-företagen där barnen får lära sig driva företagsliknande verksamhet, och mycket annat. Cirka 200 lokala klubbar finns över hela landet och majoriteten finns på landsbygden.

Kontaktuppgifter hittar du på hemsidan: 4H.se

Landsbygd 2.0 – för er som vill engagera unga

Mötesmetoden Landsbygd 2.0 är framtagen för att alla i bygden, oavsett ålder, ska komma till tals i det lokala utvecklingsarbetet.

Metoden består av en spelplan och ett antal frågekort och allteftersom ni arbetar er fram på spelplanen växer ett underlag till lokal utvecklingsplan fram. Och här kommer alla till tals på sina egna villkor, ung som gammal. Mötet kring spelplanen leds av en utbildad processledare.

Vi bjuder in till utbildning

Nu bjuder Hela Sverige ska leva in till utbildning av processledare och den första utbildningshelgen är i Falun den 31 januari – 2 februari.

Ni har möjlighet att skicka upp till två personer från er lokala grupp till utbildningen. Enda kravet är att de är i åldern 18–25 år. Efter utbildningshelgen genomför de nyutbildade processledarna mötesmetoden med sina lokala grupper. De har hela tiden tillgång till stöd och råd från de andra deltagarna i utbildningen, och av utbildarna. Satsningen avslutas i samband med Landsbygdsriksdagen i Gävleborg där alla som var med på

Om Landsbygd 2.0

Satsningen är en del av projektet Landsbygd 2.1 – skarpt läge som finansieras av Arvsfonden. Projektet drivs av Hela Sverige ska leva i samarbete med Vi Unga, 4H och U LAND. Den första träffen är 31 januari – 2 februari på Lindsbergs kursgård i Falun. Sista anmälningsdag är den 3 januari. Anmälan görs på helasverige.se under fliken "Processledarprogrammet Landsbygd 2.0".

utbildningen deltar och utbyter erfarenheter.

De unga processledarna kommer att bilda ett nätverk av unga i sin hemort. De får metoder och verktyg för att tillsammans med resten av sin lokala grupp engagera fler unga i hemorten. Hela den lokala gruppen får ta del av verktygen och av erfarenheterna från övriga deltagare i satsningen.

Alla grupper är välkomna att vara med, oavsett om ni är en omställningsgrupp, intresseförening eller byalag.

Foto: Linnea Pettersson

Inled med demokratishow

Gycklargruppen Trix har skapat en demokratishow för ungdomar och unga vuxna med namnet I'm from Lekvattnet, Motherfucker! Föreställningen är tänkt att inleda ett arbete med Landsbygd 2.0 och det går bra att boka den – så kommer de till er.

På hemsidan iflmf.se finns all information ni behöver.

Alla ungdomar vill inte flytta

Forskaren Lotta Svensson har undersökt ungdomars villkor på landsbygden och i små samhällen och hennes resultat visar att det inte är sant att alla ungdomar vill flytta från sin uppväxtort.

– Problemet är att de vuxna inte ser de som stannar som resurser. Man uppfattar de ungdomar som flyttar som de som gör rätt och längtar att de ska komma tillbaka. Det handlar om medelklassnormen om att vara flexibel och ha ambitioner – och då rätt sorts ambitioner, säger Lotta.

Medelklassungdomarna som följer denna norm tror att de är viktiga och önskade, medan många av de unga som vill stanna på hemorten inte tror det.

Vuxenvärldens budskap om vad som är värdefullt är finstilt, men frekvent. Om vi hela tiden förmedlar att det är "normalt" och "naturligt" att unga vill flytta till storstaden – vad säger vi då i samma andetag om de som vill stanna? Lottas avhandling grundar sig på ungdomar i Söderhamn kommun och hon berättar om kommunalrådet som började lyssna på hur de vuxna pratade.

– Hon var exempelvis på middag och där satt vissa föräldrar och berättade om sina barn som flyttat till Stockholm, eller som bodde i London och pluggade utomlands. Andra föräldrar vid

samma middag var tysta – deras barn bodde kvar i hembygden, hade bildat familj och levde bra liv – men de var tydligen inget att skryta om, säger Lotta.

Delaktighet måste börja tidigt

Exempellistan på dessa finstilt budskap kan göras lång, och som vuxen kan det vara intressant att ta sig en funderare på vad man egentligen säger eller förmedlar på andra sätt. Vad fångar vi upp och betonar som värt att visa intresse för?

Lotta Svensson undersöker nu hur man kan göra ungdomar mer delaktiga i landsbygdsutvecklingen.

– Vi vuxna oroar oss över att det är svårt att rekrytera ungdomar till partiernas ungdomsförbund. Men det är en mycket längre process att gå för att få unga delaktiga.

Den processen måste börja tidigt – från början. Man måste göra många erfarenheter av att vara viktig för att vilja delta, säger hon. Lottas nuvarande forskningsprojekt har namnet "Vilka unga ska utveckla landsbygden — och hur?" och hon räknar med att vara klar om tre år.

Mer om Lotta och hennes forskning kan du läsa på soderhamn.se/lottasvensson

Ungdomar från projektet Ung i Tornedalen på mässan Växa i Kalix.

Redskap för livet

Ung i Tornedalen vill få unga att engagera sig i samhällsutvecklingen och ge dem redskap för att påverka sin livssituation.

Ungdomar som ska driva idéer framgångsrikt behöver stöd från vuxenvärlden. I den modell som projektet Ung i Tornedalen valt är tanken att lokalsamhällets vuxna ställer sina kunskaper och tid till förfogande. I de tre orterna som ingår i projektet, byggs nätverk med vuxna, exempelvis politiker, tjänstemän, företag, studieförbund, pensionärsorganisationer med flera. Alla som har kunskap och möjlighet att hjälpa ungdomar att förverkliga sina projekt kan bidra.

De unga driver idéerna

Målet är att regelbundet arrangera träffar där de unga får presentera vad de vill. Arbetsgrupper bildas, där engagerade vuxna tillsammans med ungdomar arbetar strukturerat för att förverkliga idéerna.

– De unga måste driva arbetet framåt, men med hjälp av de vuxna, kommenterar Anna Tuomas, projektledare.

Annas förhoppning är att nätverken och träffarna hunnit bli så etablerade att de fortlever efter projektets slut.

– Vi vill ge ungdomarna verktyg som rör idéformulering och hur man går från idé till verklighet. Att driva sådant är en viktig kunskap för att kunna ta sig fram i livet och bidra till att utveckla samhället där man bor.

Ung i Tornedalen är ett treårigt projekt och ägs av Hela Sverige ska leva Norrbotten. Projektet finansieras av Arvsfonden, Norrbottens Läns Landsting, Länsstyrelsen i Norrbotten samt kommunerna Haparanda, Pajala och Övertorneå.

Vill du veta mer om projektet eller har du tips som rör hur man kan stötta ungas idéutveckling kontakta gärna Anna Tuomas, anna.tuomas@helasverige.se, 070-369 38 16.

Ungdomarna ska med

Leader Ranrike i norra Bohuslän har bestämt sig för att ungdomarna ska ta mer plats under nästa EU-programperiod. Därför träffar verksamhetsledaren Krister Olsson och LAG-ledamoten Johanna Wallin Leaderområdets gymnasieelever på entreprenörsprogrammet för att höra efter vilka projekt de skulle vilja genomföra. Eleverna visade sig ha idéer med en enorm bredd.

– En vill göra ekologisk dynamit, en annan vill starta hundcafé, någon vill anordna hästtävlingar och ytterligare en funderar på hur man ska kunna sälja mjölk direkt från gården, berättar Johanna.

Tre bygder tre modeller

Projektet Ungdomsforum Norr utgick ifrån tre typer av bygder när de byggde sitt projekt, berättar projektansvariga Helena Lundgren.

Tavelsjö representerar den stadsnära landsbygden, Tärnaby en fjällkommun och Vindelns ligger någonstans mitt emellan. Varje bygd fick sin egen projektledare.

På ett tidigt stadium fick projektet kontakt med Ung kultur i Västerbotten. Det ledde till ett samarbete om en regional ungdomskonferens med frågeställningar som deltagande ungdomar arbetat fram.

Samarbete med Fryshuset

Det visade sig att ungdomarna i de tre bygderna ville olika saker. – Tärnabyungdomarna ville att världen skulle komma till dem. De hälsade på i Fryshuset i Stockholm och startade ett samarbete med Fryshusets projekt ”Barn till ensamma mammor”. Barn och mammor kom på sommarläger i Tärnaby. Ett antal Tärnabyungdomar har också deltagit i det stora entreprenörsläget, Camp Connect, i Stockholm, berättar Helena.

I Vindelns skulle ungdomsgården läggas ned, vilket fick några flickor att ilska till och gå upp till kommunalrådet, Ewa-May Karlsson. De ville bli hennes mentorer och Ewa-May var med på idén. Ewa-May träffar nu regelbundet en grupp ungdomar – på deras villkor. Protesterna ledde också till att ungdomsgården öppnades igen.

I Tavelsjö gick ungdomarna en tredje väg. De deltog i en workshop som Ungdomsstyrelsen arrangerade och när de kom hem började de engagera sig i byalaget där de bland annat bidragit med nya idéer till ett bostads- och serviceområde som ska byggas.

Ungdomsforum Norr är avslutat. En skrift på 24 sidor där de berättar vad de gjort och hur de tänkt, finns att hämta på www.lansbygderadet.se

Foto: Sanna Axelsson

Idéerna ska arbetas in i det kommande Leaderområdets strategi och Johanna ser flera vinster med att engagera ungdomarna.

– Först och främst får vi tillgång till deras kreativa idéer, eleverna i sin tur får en mer grundad uppfattning om ämnet entreprenörskap genom att fundera på olika affärsidéer.

Handboken du saknat

Ung på Landsbygd har gjort en broschyr med tips om hur man får med sig unga. Den är avsedd för att engagera unga i Leaderarbetet, men är en guldgruva för allt lokalt arbete.

Hela Europa ska leva!

Europeiska landsbygdsriksdagen – European Rural Parliament – hölls den 13 november i Bryssel, i lokalerna tillhörande Europeiska ekonomiska och sociala kommittén.

Deltagarna kom från hela Europa, över 30 länder och regioner var representerade, och från 70 organisationer. Det blev en intensiv dag, där de motioner som lämnats in diskuterades i arbetsgrupper som också lade fram förslag på beslut till resten av riksdagen. I ett uttalande slog Europeiska landsbygdsriksdagen fast:

Arbetet med att bygga hållbarhet för våra landsbygder kan bara ske genom vitala lokala demokratier och ett starkt partnerskap mellan de som beslutar om politiken som påverkar våra bygder, och de som lever och arbetar i dem. Vi uppmanar beslutsfattare på europeisk, nationell och regional nivå att ansluta sig till oss i ett funktionellt partnerskap, och att skapa dialog med oss för att göra det möjligt för våra bygder att leva och blomstra över hela Europa!

Inez Abrahamzon som var projektledare för ERP, konstaterade:

– Vi har startat en process som har gått över alla förväntningar. Om den här mobiliseringen fortgår som vi tror, så är det början på en tyst revolution – medan media och makthavare sover så organiserar vi nu Europas landsbygd!

Möte om landsbygdens möjligheter

Den 26 oktober höll Somaliska Riksförbundet i Sverige, SIOS, Länsbygderrådet i Stockholms län, Järva Bygdekontor och Landsbygdsnätverkets arbetsgrupp för integration ett informationsmöte för utlandsfödda svenskar om den potential till ett rikt liv som finns på landsbygden.

– Vi ville berätta om vilka möjligheter det finns på landsbygden. Det behövs fler människor på landsbygden och det kan finnas en ljus framtid vad gäller boende och jobb där. Vi ville också lyfta fram kompetensen hos utlandsfödda svenskar, säger Asha Ismail från SIOS och Somaliska Riksförbundet.

Omkring 60 personer deltog på mötet och nu hoppas Asha att detta första steg leder till praktisk handling.

– Vi vill gärna ha utbyten så att våra medlemmar får chansen att resa till landsbygden och till exempel får prova på att sommarjobba där, säger hon.

Framförallt är det viktigt att få till ett samarbete med kommunerna för att skapa verkliga förutsättningar att både flytta till landsbygden – och kunna stanna kvar.

För mer information om detta projekt, kontakta Asha Ismail på: ashacadar@live.com

Radarparet Jan Runfors och Asha Ismail. Foto: Feben Girmaey

Vilken är den viktigaste frågan för landsbygden i ditt land?

Aleksandra Todozkova, Rural Development Network of the Republic of Macedonia, Makedonien

– Den viktigaste frågan är att förverkliga Leader-strategin – i Makedonien är vi fortfarande i början av denna process.
– Det är en stor hjälp för utvecklingen av vår landsbygd eftersom det har ett underifrånperspektiv – det är väldigt viktigt att få alla idéer från landsbygdens invånare själva, det är där vi måste börja.

Jude McCann, Rural Support, Nordirland

– Just nu är den största frågan avsaknaden av trygga anställningar och den medföljande ekonomiska pressen som drabbar landsbygden.
– Särskilt för bönder är den ekonomiska pressen stor, och det kommer tillsammans med tung byråkrati och osäkerhet om EU:s gemensamma jordbrukspolitik, CAP. Våra bönder arbetar ofta med andra saker också men många av dessa deltidsjobb, som byggnadsarbeten, har försvunnit.

Foto: Linn Hjort

Dilyana Slavova, ordförande för specialsektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

– I framtiden kommer det största problemet för landsbygden att vara avbefolkningen. Det är en väldigt komplicerad process som det inte finns några enkla lösningar på, och det pågår inom många olika områden i EU.
– Inom Europeiska ekonomiska och sociala kommittén har vi det som en prioriterad fråga och vi försöker hitta gemensamma lösningar. Vi i EESC vill gärna stödja framtida europeiska landsbygdsriksdagar. *

På gång

Utbilda dig i Hållbar omställning

Högskolan för lärande och kommunikation i Jönköping erbjuder en högskolekurs på kvartsfart i ämnet Hållbar omställning – vägar ut ur kriserna. Utbildningen sker på distans och pågår från slutet av januari 2014 till december 2014. Det är femte gången kursen anordnas. Kursinnehållet är brett och bland annat diskuteras hållbarhetslösningar för det enskilda hushållet, och experter med olika syn på framtidens utmaningar, bjuds in.

Läs mer på hemsidan hj.se/hlk/utbildning/kurser
Sista ansökningsdag är en vecka innan kursstart.

Foto: Elmopedturnén

Staffan Lindberg (t v) och Pär Holmgren kommer till Landsbygdsriksdagen på sina elmopeder.

Elmopeder till Landsbygdsriksdagen

2014 års Elmopedturné kommer att starta på Landsbygdsriksdagen. Sedan 2009 har Pär Holmgren och Staffan Lindberg rest genom Sverige på sina elmopeder för att informera om klimatet och hur vi kan minska koldioxidutsläpp genom en underhållande klimatshow. Den 16 maj dyker de upp i Sandviken för att lansera turné nummer sex, som kommer att köras genom Gästrikland, Hälsingland och Dalarna.

– Det är ett gott ändamål – vi brinner för klimatet, och vi tycker att Landsbygdsriksdagen är ett bra forum för att föra ut våra budskap, säger Lasse Nilsson, projektledare för turnén.

Med en elmoped kan man färdas långt – och njuta ordentligt av resan under tiden, menar han. Ressättet är tyst och släpper inte ut några avgaser och ger gott om utrymme att uppleva den miljö man åker genom.

– Det gäller i allra högsta grad landsbygden, säger Lasse Nilsson, som följer med i en bil och laddar mopedernas batterier när det behövs.

Mer information finns på: elmopedturnen.se

Mer information om Landsbygdsriksdagen i Gävleborg på landsbygdsriksdagen.se

**LANDSBYGDS
RIKSDAG**
GÄVLEBORG 16-18 MAJ 2014

Grattis till Årets lokala grupp och Årets kommun!

Utmärkelsen Året lokala utvecklingsgrupp går till Ransbysätter-Älgsjöbergs bygdeförening för att de rest sig och genom stiftningar arbetat skapat inflyttning och livskraft.

Utmärkelsen Årets kommun går till Arjeplog i Norrbotten för den utvecklade lokala och deltagande demokratin som bland annat lett till förbättringar av service till de kringliggande byarna.

Både Årets lokala utvecklingsgrupp och Årets kommun tar emot sina utmärkelser vid Hela Sverige ska levas höstmöte den 5 december. På kvällen berättar Ransbysätter-Älgsjöbergs bygdeförening om sitt arbete i Tensta konsthall, ett arrangemang av Järva bygdekontor. Läs mer om vad pristagarna gör, på vår hemsida, helasverige.se

Hela Sverige ska levas!

Nyheter i korthet...

Redskap för ditt valarbete

I slutet av januari öppnas vår valstuga på hemsidan. Där hittar du information, redskap och tips inför valen nästa år. Bland annat gör vi det enkelt för dig att driva vissa frågor, genom våra förskrivna brev som du lätt skickar till den som är ansvarig.

Nya Lokalekonomidagar i vår

Efter succén med regionala Lokalekonomidagar under våren 2013 har intresset för att få arrangera Lokalekonomidagar under 2014 varit stort. Hittills har Akademi norr i Västerbotten, Leader Astrid Lindgrens hembygd i Vimmerby, AB Framtiden i Göteborg och Leader Upplandsbygd i Österbybruk visat intresse för att medarrangera. Uppdaterad information finns på lokalekonomidagarna.se

Pressträff med TeliaSonera

Tillsammans med TeliaSonera och 3 har vi arrangerat en pressträff för att informera om att regeringen under hösten ska besluta om hur 700-bandet ska användas i framtiden. Enligt TeliaSonera kommer regeringen inte kunna uppnå sina bredbandsmål utan att komplettera med 700-bandet.

Vi debatterar

Vi har varit flitiga med debattartiklar under hösten. De finns att läsa på vår hemsida och har rubrikerna "Sluta behandla ideella föreningar som företag", "Halva Sverige bortglömt" och slutligen artikeln "Svårt att få lån för landsbygdens entreprenörer" som är skriven av Länsbygderådet i Västerbotten och publicerades i Svenska Dagbladet.

Telias teknikskifte

Den 23 januari inbjuds de lokala utvecklingsgrupperna med flera till information och diskussion om Telias teknikskifte i Karlshamn, Blekinge. Följande län kommer att besökas under vintern/våren 2014: Dalarna, Gävleborg och Värmland.

Jämställdhetsarbetet

Den 27 november samlades 18 representanter för länsbygderåden till en dag med jämställdhetsarbete i fokus. Mötet konstaterade att organisationens styrelser börjar bli jämställda vad gäller antal kvinnor respektive män. Nu återstår det svåra: att synliggöra ojämlika normer och värderingar.

En viktig konkret sak är att hålla frågan levande. Till exempel ställa frågan: Vilken betydelse har det här beslutet för kvinnor, respektive män?

Nystart av lanthandel i Rammsjö

När ICA-butiken i Rammsjö stängde i september 2012 organiserade Nina Jönsson och Johnny Winther ett stormöte för att göra något åt saken. Drygt 70 personer kom.

Vid mötet bildades en arbetsgrupp med uppgift att ta fram ett koncept för en lanthandel. Med stöd av Anna Haraldson Jensen vid Hållbara servicelösningar i nordvästra Skåne gjordes en lokalekonomisk analys och marknadsundersökning. Coompanion i Malmö bidrog med råd.

Den gamla ICA-butiken var en del av ett bostadshus och hela fastigheten stod tom. Arbetsgruppen föreslog att man skulle bilda ett aktiebolag och köpa fastigheten, vidare att själva lanthandeln skulle bli ett kooperativ som hyrde lanthandelslokalen av aktiebolaget.

Ett av skälen till uppdelningen var att det krävdes en stor summa pengar för att köpa fastigheten och aktierna blev dyra, 10 000 kronor per styck. Andelarna i kooperativet var billigare, 1 000 kronor per styck.

Stort intresse för att köpa andelar

Sparbanken Öresund i Förslöv tyckte att idén var bra och ställde upp med ett lån på 1,5 miljoner kronor om de boende lyckades få ihop 1,3 miljoner.

34 familjer köpte aktier i bolaget och 135 familjer köpte andelar i kooperativet, vilket gav de nödvändiga medlen för att genomföra förslaget från arbetsgruppen. Från mitten av september drivs lanthandeln ideellt av boende, främst pensionärer, i bygden.

– Framgångsfaktorerna var att invånarna tidigt skapade en bred förankring för att rädda butiken. De engagerade även sommargäster och deltidsboende. De tog konstruktiv hjälp utifrån, undersökte hur mycket pengar invånarna var beredda att gå in med och skapade tidigt en förståelse för att det skulle krävas höga insatser, säger Anna Haraldson Jensen.

Vill du veta mer hur de gjorde? Mejla Nina på info@rammsjolanthandel.se

Fotograf: Emma Johnson

Nina Jönsson och Johnny Winther i Rammsjöstrand är initiativtagare och drivande bakom tillkomsten av den nya lanthandeln i Rammsjö. Vid Lokalekonomidagarna i Röstånga i våras, vann de första pris, 10 000 kronor, för konceptet. Juryns motivering löd: "För att med kreativt mod, kollektivt engagemang och i sann pionjäranda utmana förlegade strukturer."

**Hela Sverige
ska leva!**

Från norr...

Skolelever påverkar översiktsplanen i Strömsund

Miljö- och byggavdelningen i Strömsunds kommun lät gymnasieeleverna tycka till om förslaget till ny översiktsplan, skriver kommunen på sin webbplats. Bland annat har eleverna pekat ut vilka platser som är fula respektive fina och vilka platser som känns otrygga. De har även påverkat var olika LIS-områden (landsbygdsutveckling i strandnära områden) ska placeras. Henrik Johansson som går tredje året på samhällsvetenskapligt program tycker att det varit intressant och att han lärt sig mycket. – Vi visste knappt vad en översiktsplan var och varför den är så viktig, säger han.

Emmaboda bäst för ungdomar

Emmaboda behåller titeln som årets ungdomskommun, skriver tidningen Barometern. Det är ungdomsrörelsen KFUM som rankar Sveriges kommuner utifrån hur mycket de satsar på bibliotek, elevvård, musikskola och lärartäthet. Emmaboda fick titeln även förra året.

Slyet blev träflis i Laxsjön

Förr betade boskapen i byn Laxsjön och höll landskapet öppet. Nu, när bönderna är borta, höll byn på att försvinna under björkslyet. Men byalaget har tagit krafttag, skriver Östersunds-Posten, och slyet är numera borta. Byalaget kontaktade ett skogsbolag och erbjöd allt virke och sly om de tog bort det. Bolaget nappade och resultatet av röjningen är mellan 1 000 och 1 300 kubikmeter träflis. Bybon Sven Jönsson hoppas nu att myggen ska blåsa bort i det öppna landskapet.

Veberödsborna listar 94 missnöjespunkter

Veberödsborna är kraftigt missnöjda med den försämrade servicen. Nu har byalagets ordförande lämnat in en lista med hela 94 punkter till kommunstyrelsen i Lund. – Den sammanfattar missnöjet som finns i byn, men också i Dalby och Genarp, säger ordförande Anders Holst till Skånskan.se Störst är missnöjet med kollektivtrafik till och från Lund och möjligheten till vård på hemmaplan.

...till söder